

ЦИВИЛНАТА ОДБРАНА ВО СЛОВЕНИЈА

Република Словенија зафаќа површина од 20.253 км² и има околу 1.971.739 жители.

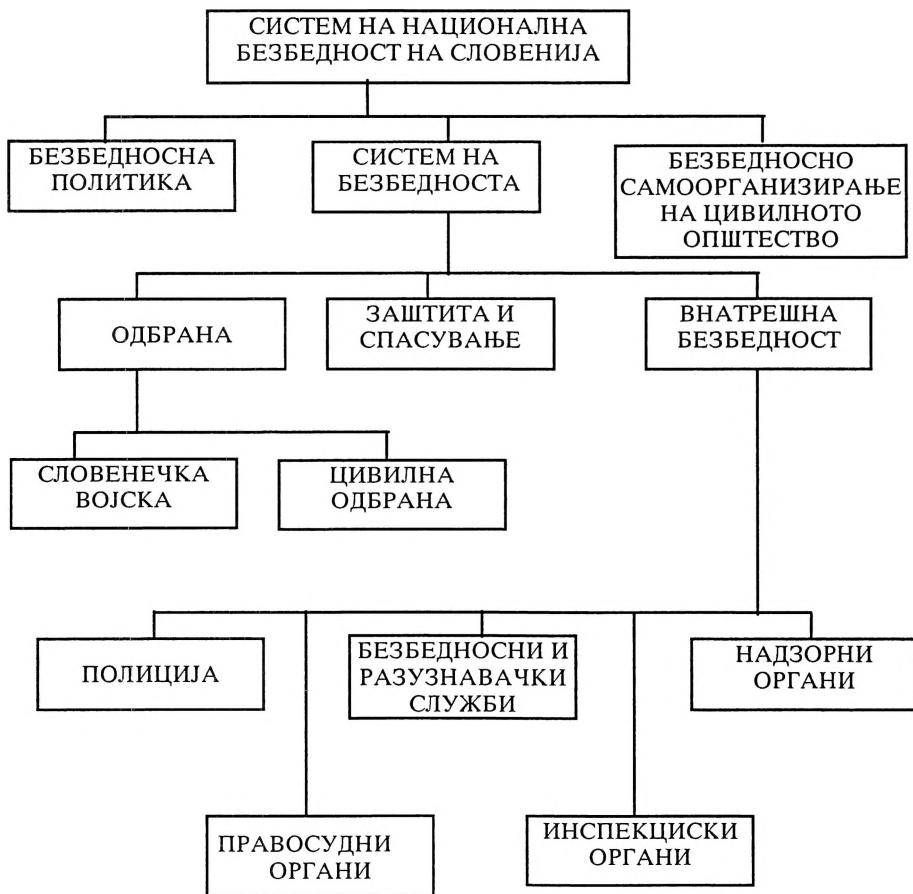
Со осамостојување на Република Словенија, започна нова фаза во развојот на оваа бивша република на СФРЈ. Имено, Словенија како новонастаната држава на територијата на СФРЈ започна нов општествен развој насочен кон демократијата. Со тенденција за брз општествено-политички развој, Словенија успеа за релативно кратко време да го оствари својот меѓународно правен субјективитет. И како нов субјект во меѓународните односи, таа ја презеде одговорноста за осигурување на сопствената национална безбедност и стабилност, а со самото тоа дава голем придонес за одржување на меѓународната безбедност.

Системот на национална безбедност на Република Словенија го сочинуваат три основни елементи, и тоа:

- ◆ одбрана;
- ◆ безбедност;
- ◆ заштита и спасување.¹

¹ Arnold A., Suvremeni sistemi nacionalne sigurnosti, Sveučilište u Zagrebu, fakultet političkih znanosti, 1999, str. 374.

Шема бр. 1
Структура на системот за националната безбедност на
Република Словенија

Првиот елемент на системот за национална безбедност е **одбраната**. Таа е наменета за одвраќање на агресорот и за заштита на независноста, самостојноста и територијалниот интегритет на Словенија. Елементот одбрана се состои од два сегмента, и тоа:

- воена одбрана и
- цивилна одбрана.²

Вториот елемент на системот за национална безбедност е **безбедноста**.

Овој елемент го сочинуваат државните органи и служби, кои овозможуваат безбедност, отстранување и спречување на сите потенцијални опасности со кои се загрозуваат основните вредности, одредени со Уставот и законите.

Овој елемент се состои од следните потсистеми, и тоа:

- Министерство за внатрешни работи;
- безбедносни и разузнавачки служби;
- надзорни и инспекциски служби и
- правосудните органи.

Третиот елемент е заштита и спасување

Овој елемент е наменет за заштита и спасување од природни и други несреќи.

Структура на одбранбениот систем на Република Словенија

Организациската структура на одбранбениот систем на Република Словенија е политичко-правно дефиниран во согласност со Резултатите на концепцијата на националната безбедност на Република Словенија и со Законот за одбрана.

Имено, според Законот за одбрана, одбранбениот систем на Република Словенија е наменет за нејзина одбрана од надворешна воена агресија и други насилни активности од страна на странски вооружени сили, насочени кон загрозување на нејзината независност, самостојност и територијалниот интегритет.

Одбранбениот систем на Република Словенија се состои од два дела, и тоа:

² Ibid, стр. 411-412.

- воена одбрана и
- цивилна одбрана.

Воената одбрана претставува одбрана на државата со оружје и со други воени средства.

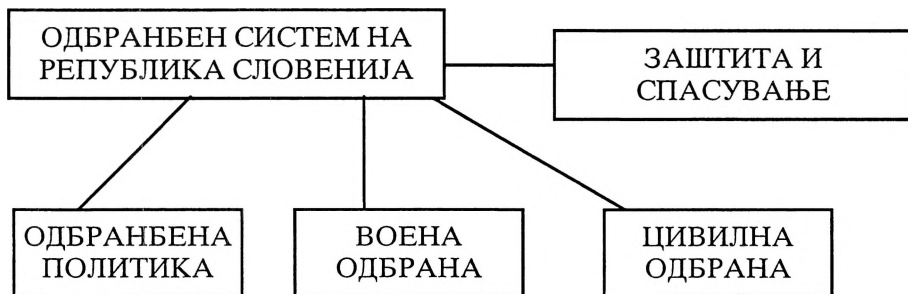
Воената одбрана ја спроведува словенечката војска.

Цивилната одбрана претставува збир на мерки и активности на државните органи, органите на локалната самоуправа, стопанството, заводите и другите организации, кои со невоени средства и начини ја помагаат и пополнуваат воената одбрана на државата, истовремено овозможувајќи нормални услови за работа на власта, заштита и преживување на населението во услови на воена состојба (Закон за одбрана, 1994, чл. 5).

Од организациски аспект, одбранбениот систем на Република Словенија е составен од четири елементи, и тоа: одбранбена политика, воена одбрана, цивилна одбрана и заштита и спасување.

Шема бр. 2

Структура на одбранбениот систем на Република Словенија

1. Одбранбената политика на Словенија ги опфаќа сите активности на Владата во врска со уредувањето и остварувањето (сите средства и инструменти) на сите одбранбени аспекти на националната безбедност на Република Словенија.

2. Останатите три елементи: воена одбрана, цивилна одбрана и заштита и спасување се тесно поврзани во една целина, и претставуваат единствена организациска структура, со која управува Министерството за одбрана на Република Словенија.

Системот за цивилна одбрана, како компонента на одбранбениот систем на Република Словенија, во себе ги инкорпорира следниве потсистеми или системски содржани активности:

- *сѝоѝанска одбрана;*
- *одбранбени мерки на државниѝе оргѝани;*
- *ѝсихолошка одбрана;*
- *невооружено сѝроѝивсѝавување.*

Стопанска одбрана

Првиот потсистем на системот цивилна одбрана е стопанската одбрана. Таа опфаќа нужни подготовки и мерки за осигурување на материјалните, здравствените и другите потреби на одбранбените, безбедносните и заштитните сили и заштита на населението во случај на војна.

Стопанската одбрана се спроведува кај сите стопански субјекти, кои според одлуката на Владата се прогласени за стопански субјекти од посебен интерес за одбраната.

Одбранбени мерки на државните органи

Вториот потсистем на системот цивилна одбрана се одбранбените мерки на државните органи. Тој опфаќа подготовка на мерки за осигурување и непрекинато нивно работење во услови на војна.

Психолошката одбрана е третиот потсистем на системот за цивилна одбрана. Таа, во прв ред, ги опфаќа подготовките за работа на сите медиуми во услови на војна. Имено, основната активност ѝ е психолошко-пропагандно дејствување во услови на војна против агресорот.

Невооруженото спротивставување претставува четврт елемент, односно четврт потсистем на системот цивилна одбрана. Ова спротив-

ставување се реализира преку организирано и масовно учество на граѓаните во различни активности, насочени против агресорот и негово оневозможување за контрола на државните институции.

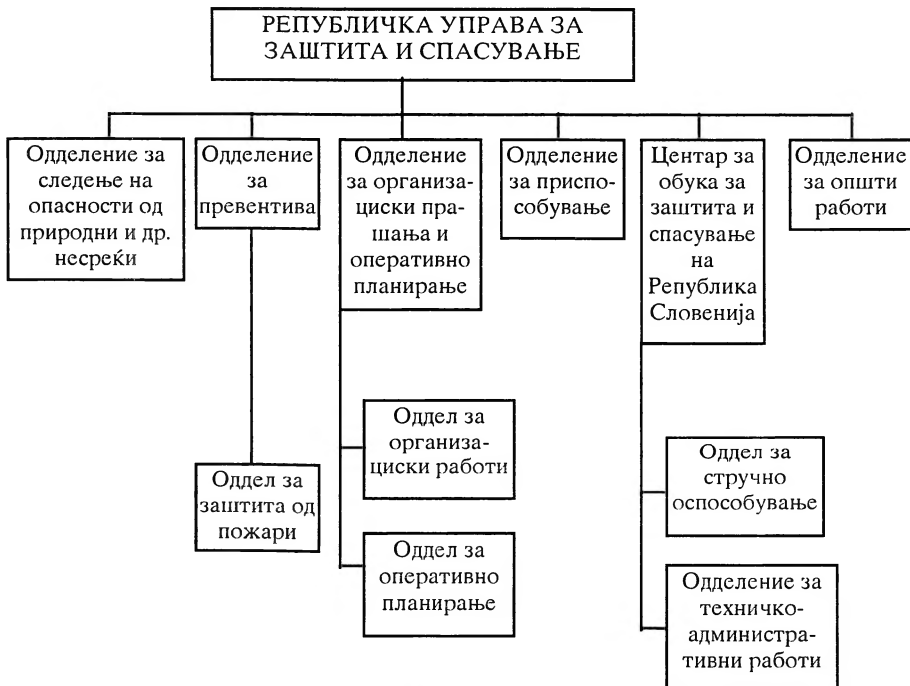
Заштита и спасување

И покрај тоа што заштитата и спасувањето од природни и други несреќи се организирани како самостоен потсистем, таа и понатаму останува под ингеренции на Министерството за одбрана.

Имено, заштитата и спасувањето се организирани како орган во составот на министерството за одбрана, кој, меѓу другото, располага и со инфраструктура за дејство во случај на несреќи.

Шема бр. 3

Организација на републичката управа за заштита и спасување

Основни задачи на потсистемот заштита и спасување се:

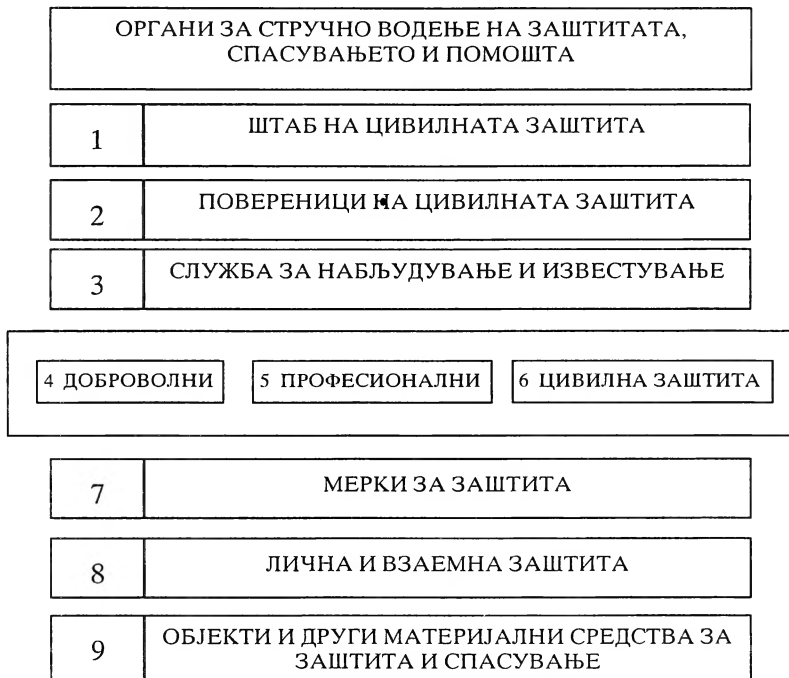
- ✦ откривање, следење и проучување на опасностите од природни и други несреќи;
- ✦ спречување на природни и други несреќи;
- ✦ известување, предупредување и алармирање за опасностите, како и давање упатства за заштита, спасување и помош;
- ✦ образование и оспособување за заштита, спасување и помош;
- ✦ организирање на цивилната заштита;
- ✦ самозаштита, самопомош и взаемна помош;
- ✦ мобилизација на сили и средства за заштита, спасување и помош;
- ✦ одредување и спроведување на заштитните мерки;
- ✦ спасување и помош;
- ✦ отстранување на последиците предизвикани од природни и други несреќи и создавање на основни услови за живот;
- ✦ надзор во спроведувањето на прописите за заштита од природни и други несреќи;
- ✦ помош на странски држави во случај на природни и други непогоди.³

Имено, системот за заштита и спасување на луѓето, материјалните и други добра е организиран, пред сè, за заштита од природни и други несреќи, а дејствува и во вонредна или воена состојба.

³ Ibid, стр. 417.

Шема бр. 4

Структура на потсистемот за заштита од природни и други несреќи

Задачите за заштита и спасување, пред сè, се спроведуваат во државните органи, претпријатија, установи и други организации, на кои основна дејност им е заштита и спасување или, пак, индиректно нивната дејност е поврзана со заштитата и спасувањето. Основните задачи и активности за спасување се во надлежност на оперативниот состав на противпожарните организации, Црвениот крст и други хуманитарни организации, планинарските друштва, спелеолошки и други сојузи, како и граѓаните со лична и взаемна самозаштита.

Во случај на масовни или големи несреќи во услови на мир или, пак, војна, се организираат штабови и единици на цивилната заштита како посебни, наменски сили за заштита и спасување. Овие сили се организираат на сите нивоа во државата, во сите реони и во локалната самоуправа.

Штабовите и единиците на цивилната заштита се пополнуваат врз основа на Законот за одбрана. Заштитата и спасувањето во пошироки рамки е во надлежност на штабот за цивилна заштита како стручен-оперативен орган.

Доброволните друштва и невладини организации, со одлука на државните органи, активно учествуваат во заштитата, спасувањето и помошта во случај на несреќи.

Доброволците учествуваат во заштитата и спасувањето, пред сè, во рамките на:

◆ доброволните противпожарни сојузи;
◆ Црвениот крст;
◆ планинарските сојузи за спасување;
◆ спелеолошките сојузи;
◆ кинолошките сојузи;
◆ сојузот на извидниците;
◆ сојузот на радиоаматерите и др. ⁴

За спроведување на своите активности, цивилната заштита организира:

- ◆ единици за прва помош;
- ◆ единици за противпожарна заштита;
- ◆ технички единици;
- ◆ единици и служби за радиолошка, хемиска и биолошка заштита;
- ◆ единици за заштита од неексплодирани убојни средства;
- ◆ служби за одржување и употреба на засолништата и
- ◆ служби за поддршка.⁵

(Рецензент: Проф. д-р Митко Кошовчевски)

⁴ Ibid, стр. 417.

⁵ Ibid, стр. 41

SUMMARY

Marina MITREVSKA

CIVIL DEFENCE OF SLOVENIA

Resume: The study is focused on security and defence system as well as the civil defence system in the Republic of Slovenia. The research is directed towards the place and the role that is the treatment of civil defence in the defence system of the Republic of Slovenia. Thus the security and defence system has been analyzed as well as the organizational-functional setting of the civil defence system within. Namely, this newly created state on the territory of SFRY, has begun a new social development heading for democracy and striving for rapid socio-political and internationally-legal subjectivity. Hence, The Republic of Slovenia as a new subject in the international relations takes the responsibility for ensuring its own national security and stability and thus giving immense contribution to the security of civilians.

Key words: national security, defence system and civil defence